

**ΟΜΙΛΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
κ. ΘΕΟΔΟΣΗ Α. ΤΣΙΟΛΑ ΣΕ ΕΟΡΤΑΣΜΟ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΕΤΕΙΩΝ
ΤΗΣ 25^{ΗΣ} ΜΑΡΤΙΟΥ 1821 ΚΑΙ ΤΗΣ 1^{ΗΣ} ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1955,
ΕΘΝΙΚΟΦΡΟΝΑ ΣΩΜΑΤΕΙΑ ΔΡΟΜΟΛΑΞΙΑΣ-ΜΕΝΕΟΥ
ΤΡΙΤΗ 31.03.2015**

Κυρίες και Κύριοι,

Με χαρά και συγκίνηση ανταποκρίθηκα στην πρόσκληση για να τιμήσουμε μαζί τις δυο εθνικές επετείους, της 25^{ης} Μαρτίου 1821 και της 1^{ης} Απριλίου 1955. Ο εορτασμός και των δυο επετείων μαζί δεν είναι συγκυριακός, ούτε και οφείλεται στην ημερολογιακή τους εγγύτητα. Αντίθετα, χαρακτηρίζονται από πολλές ομοιότητες. Πρώτα απ' όλα από την αποφασιστικότητα των ηρώων να αγωνιστούν με όραμα την ελευθερία θέτοντας τέρμα στην σκλαβιά αιώνων και, επίσης, από το ρόλο που διαδραμάτισαν οι ξένοι και στις δυο εποχές. Ούτε το 1821, ούτε και το 1955 είδαν με καλό μάτι οι ξένοι τον ξεσηκωμό κατά της τουρκοκρατίας στην Ελλάδα και κατά της αποικιοκρατίας στην Κύπρο.

Στην περίπτωση της Ελληνικής Επανάστασης, η επονομαζόμενη Ιερή Συμμαχία με τη Ρωσία, την Αυστρία και την Πρωσία ήταν εναντίον κάθε φιλελεύθερης ή εθνικιστικής επανάστασης και ήθελαν την καταστολή της, όπου και αν εκδηλωνόταν. Από την άλλη, η Αγγλία και η Γαλλία είχαν μεγάλα οικονομικά συμφέροντα μέσα στα εδάφη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Κανείς δεν πίστευε τότε στην λογική της επιτυχίας του αγώνα. Αλλά «στο θαύμα και όχι στη λογική χρωστάει την ανάσταση του το γένος» έγραψε ο στρατηγός Μακρυγιάννης. Από την άλλη, ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης σημείωσε για τον ίδιο λόγο στα απομνημονεύματά του: *«Ο κόσμος μας έλεγε τρελούς. Ημείς, αν δεν είμεθα τρελοί δεν εκάναμε την Επανάσταση»*.

Στην περίπτωση του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα της ΕΟΚΑ 55-59, οι Βρετανοί, χάνοντας την μία αποικία μετά την άλλη, δεν έδειχναν καμία διάθεση απώλειας της Κύπρου, παρά τις υποσχέσεις που είχαν δώσει στα τέλη του δευτέρου παγκοσμίου πολέμου.

Στην πραγματικότητα, από την αρχή της ανάληψης από μέρους τους της διοίκησης του νησιού, προωθούσαν την πολιτική του «διαίρει και βασίλευε» για να έχουν ως αντίβαρο την τουρκοκυπριακή κοινότητα στη βούληση της πλειοψηφίας των Ελλήνων.

Ήδη από το 1882, όταν οι Άγγλοι δημιούργησαν το πρώτο νομοθετικό συμβούλιο, οι Τουρκοκύπριοι μαζί με τους Βρετανούς εκπροσώπους ήταν ισάριθμοι με τους ελληνοκυπρίους και ο κυβερνήτης είχε τη νικώσα ψήφο. Εχθρική ήταν η στάση των Βρετανών στα Οκτωβριανά και στις άλλες κινητοποιήσεις που ακολούθησαν, όπως μετά και στο αποτέλεσμα του ενωτικού δημοψηφίσματος του 1950 που οργανώθηκε από την Εθναρχούσα Εκκλησία. Με ποσοστό 95,7% ο λαός ψήφισε την ένωση.

Αντιδρώντας οι Άγγλοι επανέφεραν επίσημα στο προσκήνιο την Τουρκία, η οποία από τη συνθήκη της Λωζάννης το 1923 μέχρι το τέλος του δευτέρου παγκοσμίου

πολέμου δεν είχε καμιά εμπλοκή στο Κυπριακό. Μοναδικός γνώμονας των ενεργειών της Μεγάλης τότε Βρετανίας, ήταν η δημιουργία συνθηκών που θα της επέτρεπαν να διατηρήσει τον απόλυτο έλεγχο της Κύπρου. Είναι στο πλαίσιο αυτό που ο Υπουργός Αποικιών, ο Χένρυ Χόπκινσον, ανέφερε στη Βουλή των Κοινοτήτων το 1954 ότι η Κύπρος είναι περιοχή με στρατηγική αξία, και γι' αυτό ουδέποτε θα τύχει αυτοδιάθεσης. Η Ελλάδα, με αίτησή της στον Ο.Η.Ε., το 1954, ζήτησε, από τον Οργανισμό, την «Εφαρμογή της αρχής των ίσων δικαιωμάτων και της αυτοδιάθεσης των λαών, στην περίπτωση του λαού της Κύπρου». Στις 17 Δεκεμβρίου 1954, η Γενική Συνέλευση του Ο.Η.Ε. απέρριψε την αίτηση της Ελλάδας.

Το αίσθημα της αδικίας και της καταπίεσης, ήταν έντονο στις ψυχές των Ελλήνων της Κύπρου. Έτσι φθάσαμε στον ξεσηκωμό της 1^{ης} Απριλίου και τη δράση της ΕΟΚΑ. Οι Κύπριοι αγωνιστές είχαν ως έμπνευση και καθοδηγητικό τους φάρο τον ηρωισμό και την αυτοθυσία των αγωνιστών του 1821 που παρά *τη διχόνοια τη δολερή*, όπως έγραψε ο εθνικός ποιητής, κατάφεραν στο τέλος να συγκινήσουν τους λαούς της Ευρώπης και να αντιστρέψουν το αρνητικό ως τότε κλίμα για τη δημιουργία του ελληνικού κράτους.

Προηγήθηκαν λαμπρές νίκες κατά των Οθωμανών αλλά και καταστροφές όπως της Χίου και των Ψαρών, και, ακόμα η πολιορκία και η έξοδος του Μεσολογγίου, ο αγώνας των Σουλιωτών, ο απαράμιλλος ηρωισμός εμβληματικών μορφών του αγώνα, όπως ο Αθανάσιος Διάκος, καθώς και άλλα γεγονότα – σταθμοί που δημιούργησαν το κίνημα των Φιλελλήνων, το οποίο έδρασε καταλυτικά, αφενός, ως προς την εξασφάλιση οικονομικής βοήθειας για την επανάσταση και αφετέρου, ως μοχλός πίεσης προς τα κέντρα λήψης αποφάσεων των μεγάλων δυνάμεων της εποχής.

Παρόλα τα προβλήματα και τις αντιξοότητες, η επανάσταση του 1821 παραμένει το πιο καθοριστικό σημείο στην ιστορία του Ελληνικού Έθνους. Αποτελεί το αποκορύφωμα και τον θρίαμβο της ψυχικής αντοχής του Ελληνισμού μέσα στα 400 χρόνια σκλαβιάς. Οι αγωνιστές του 1821 κατάφεραν, για πρώτη φορά, να δημιουργήσουν έναν ανεξάρτητο Ελληνικό κράτος με οντότητα χώρου, θεσμών και οικονομίας.

Το όραμα της λευτεριάς το μακρινό, το σήκωσαν μορφές αγέρωχες και υπερήφανες, γνήσια τέκνα της ελληνικής λεβεντιάς: Παπαφλέσσας, Κολοκοτρώνης, Καραϊσκάκης, Ανδρούτσος, Μπότσαρης, Μακρυγιάννης, Διάκος, Μπουμπουλίνα, Μαυρογένους, Ζαΐμης, Μαυρομιχάλης, Λόντος και τόσο άλλοι, χιλιοτραγουδημένοι και μη, όλοι όμως ήρωες που έγραψαν ένα ξεχωριστό έπος και συγκίνησαν την αρνητική και απαθή στην αρχή Ευρώπη.

Η Κύπρος είχε τη δική της σημαντική συμβολή στον αγώνα. Ανταποκρίθηκε στις εκκλήσεις της Φιλικής Εταιρείας για την προετοιμασία του αγώνα, ενώ σύμφωνα με επίσημα αρχεία, χίλιοι περίπου Κύπριοι είχαν συμμετάσχει σε διάφορες μάχες της επανάστασης. Στην ίδια την Κύπρο, η αντίδραση των Τούρκων ήταν σκληρή και απάνθρωπη. Με τον απαγχονισμό του Αρχιεπισκόπου Κυπριανού και άλλων ιερωμένων, όπως και τις σφαγές πολλών προυχόντων και δημογερόντων, με λεηλασίες, δημεύσεις περιουσιών και άλλες μορφές καταπίεσης, η Κύπρος πλήρωσε βαρύ τίμημα και οι Τούρκοι δεν άφησαν να εκδηλωθεί άλλη επαναστατική κίνηση.

Όμως η φλόγα της ελευθερίας έκαιγε τις καρδιές των Ελλήνων της Κύπρου, μέχρι που ξέσπασε ο απελευθερωτικός αγώνας. Την πρώτη νύχτα, οι ομάδες της ΕΟΚΑ χτυπούν συντονισμένα. Ο Γρηγόρης Αυξεντίου με την ομάδα του κτυπά στη Δεκέλεια με αποστολή να προκαλέσει διακοπή του ηλεκτρικού ρεύματος. Ο Μάρκος Δράκος με τη δική του ομάδα ανατινάζει το ραδιοφωνικό σταθμό. Την αφετηρία της δόξας οριοθετεί με τη θυσία του ο πρώτος νεκρός, ο Μόδεστος Παντελής. Η Κύπρος ξυπνά αναστατωμένη πριν ροδίσει η αυγή και βγαίνει στους δρόμους απορώντας. Το πανηγύρι του αγώνα αρχίζει και ο Διγενής κυκλοφορεί την προκήρυξη του:

«Με την βοήθειαν τού Θεού, με πίστιν εις τον τίμιον αγώνα μας, με την συμπαράστασιν ολοκλήρου τού Ελληνισμού και με την βοήθειαν των Κυπρίων, αναλαμβάνομεν τον αγώνα διά την αποτίναξιν τού Αγγλικού ζυγού, με σύνθημα εκείνο το οποίον μας κατέλιπαν οι πρόγονοί μας ως ιεράν παρακαταθήκην: "Η τάν ή επί τάς".

Πολιτικός αρχηγός ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος, και Στρατιωτικός ο Γεώργιος Γρίβας, με το ψευδώνυμο Διγενής.

Στον αγώνα συμμετείχαν όλα τα στρώματα του λαού: νέοι, μεσήλικες, ηλικιωμένοι, άντρες και γυναίκες. Όλοι μαζί και ο καθένας με το δικό του τρόπο υπηρέτησαν την ιδέα της ελευθερίας, με μοναδική φιλοπατρία, αυτοθυσία και αυταπάρνηση. Οι Άγγλοι χρησιμοποίησαν κάθε μέσο για να ανακόψουν την ηρωική αυτή προσπάθεια του κυπριακού ελληνισμού για τη λευτεριά του. Με φυλακίσεις, βασανιστήρια, εξορίες, απαγχονισμούς αγωνιστών και με άλλα απάνθρωπα πολλές φορές μέσα, προσπάθησαν να κάμψουν το φρόνημα και την αγωνιστικότητα του λαού μας. Όμως, οι νέοι της Κύπρου σε καμιά περίπτωση δεν πτοήθηκαν. Πολέμησαν και θυσιάστηκαν για τη λευτεριά της πατρίδας όπως οι αγωνιστές του 1821 και έγραψαν χρυσές σελίδες δόξας στην ιστορία του τόπου μας.

Ανάμεσα σε άλλους στο πεδίο των μαχών έπεσαν υπέρ πίστεως και πατρίδας οι Γρηγόρης Αυξεντίου, ο Μάρκος Δράκος, ο Πέτρος Γιαλλούρος, ο Ανδρέας Κάρυος, ο Γεώργιος Κάρυος, ο Στυλιανός Λένας, ο Κυριάκος Μάτσης, ο Χαράλαμπος Μούσκος, ο Ηλίας Παπακυριακού, ο Φώτης Πίττας και ο Χρήστος Σαμάρας.

Και στην αγχόνη ο Μιχαήλ Καραολής, ο Ανδρέας Δημητρίου, ο Ανδρέας Ζάχος, ο Ιάκωβος Πατάσος, ο Χαρίλαος Μιχαήλ, ο Μιχαήλ Κουτσόφτας, ο Στέλιος Μαυρομάτης, ο Ανδρέας Παναγίδης και ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης, ο ήρωας μαθητής που έγραψε στο εγερτήριο του σάλπισμα:

Θα πάρω μίαν ανηφοριά/ θα πάρω μονοπάτια/ να βρω τα σκαλοπάτια /που παν στη λευτεριά/

Τα σκαλοπάτια θα γυρνώ/ώσπου να βρω το θρόνο/βασίλισσα μια μόνο/ να κάθεται σε αυτό/

Κόρη πανώρια θα της πω/ άνοιξε τα φτερά σου/ και πάρε με κοντά σου/μονάχα αυτό ζητώ

Ο αγώνα της ΕΟΚΑ δεν είχε την έκβαση που επιθυμούσε ο Κυπριακός λαός όταν ξεκινούσε το 1955. Κερδήθηκε όμως η ανεξαρτησία που έθεσε και αυτή τέλος σε μια σκλαβιά αιώνων, η ανεξαρτησία που σήμερα αποτελεί το πιο σημαντικό όπλο στον αγώνα που διεξάγουμε εναντίον της τουρκικής κατοχής και των ευρύτερων στόχων της Τουρκίας να θέσει υπό τον έλεγχο της ολόκληρη την περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου.

Είναι αυτή η αλαζονική και επιθετική πολιτική της Τουρκίας που αποτέλεσε την αφορμή για τη διακοπή των συνομιλιών. Από την μια η οδηγία προς ναυτιλομένους, η γνωστή NAVTEX με τις απαράδεκτες παρεμβάσεις στην αποκλειστική οικονομική μας ζώνη και από την άλλη η επίσης προκλητική παρουσία του Μπαρμπαρός στην ίδια περιοχή, καθώς και στα χωρικά ύδατα της Δημοκρατίας.

Δεν είναι με εκβιασμούς και πιέσεις που μπορούμε να συνομιλήσουμε για την εξεύρεση μιας δίκαιης, λειτουργικής και βιώσιμης λύσης του Κυπριακού. Όταν δεν υπάρχει η καλή βούληση και η εποικοδομητική στάση και από τις δυο πλευρές, ενώ, αντίθετα, η ισχυρή πλευρά πιέζει, εκβιάζει και απειλεί, διερωτάται κανείς τι είδους συνομιλίες μπορούν να διεξαχθούν.

Μπροστά σε αυτή την επιθετικότητα και αλαζονεία, παραμένουμε σταθεροί στις αρχές που χαρακτηρίζουν τις θέσεις μας, αρχές που είναι βασισμένες στο διεθνές δίκαιο και σε όλες τις συμβάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Είμαστε έτοιμοι για ένα λογικό και εθνικά αποδεκτό συμβιβασμό, δεν είμαστε όμως διατεθειμένοι να αποδεχθούμε την παραβίαση των θεμελιωδών μας δικαιωμάτων, όπως διασφαλίζονται μέσα και από τις Ευρωπαϊκές αρχές και τις αξίες. Δεν ζητούμε τίποτα περισσότερο από ό,τι οι άλλοι λαοί.

Στον αγώνα μας αυτό μας εμπνέουν τα μηνύματα των εθνικών επετείων. Η αγωνιστικότητα, η πίστη προς τα δίκαια μας, η συστράτευση, η ενότητα, ο παραμερισμός των παθών και των μικροτήτων, και η απαίτηση υπεράνω όλων να τίθεται το εθνικό συμφέρον, είναι οι προϋποθέσεις που μπορούν να μας οδηγήσουν σε πολύ καλύτερες ημέρες και η Κύπρος να μετατραπεί στο τόπο ειρήνης, δημοκρατίας, ασφάλειας και ευημερίας για όλους τους νόμιμους κατοίκους της. Έτσι μπορούμε να φανούμε αντάξιοι των προσδοκιών του ηρώων μας και να δικαιώσουμε τη θυσία τους.